

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

КАФЕДРА КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК

	Назва дисципліни (курсу)	Теорія інформаційної діяльності	
	Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий), PhD	
	Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
	Спеціальність	029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	
	Освітньо-наукова програма	Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	
	Форма навчання	денна	
	Адреса викладання	вул. Євгена Коновальця, 36	
	Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра комп'ютерних наук	
	Семестри	II, III	
	Обсяг	Загальна кількість годин	150
		Кількість кредитів	5
		Лекції	34
		Практичні заняття	20
		Самостійна робота	96
		Форма звітності	Залік (II семестр), іспит (III семестр)
		Тип дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	Вибіркова
	Мова навчання	Українська, англійська	
	Викладач	Трач Юлія Василівна	
	Контактна інформація	0411@ukr.net	
	Програма дисципліни	https://elearn.knukim.edu.ua/course/view.php?id=1589	

ЗАГАЛЬНИЙ ОПИС ЗМІСТУ ДИСЦИПЛІНИ

Курс спрямовано на розширення уявлення здобувачів ступеня доктора філософії (PhD) про культуру мислення; узагальнення, аналіз, сприйняття інформації, формулювання мети і вибір шляхів її досягнення; сутність і значення інформації в розвитку сучасного інформаційного суспільства; основні методи, способи і засоби отримання, зберігання, переробки інформації.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу «Теорія інформаційної діяльності» формування комплексу базових знань та умінь у сфері методології, технології та організації інформаційної діяльності.

Завдання: надати аспірантам інформацію про логіку інформаційної та науково-дослідницької роботи, основні методи збору та обробки інформації; розвинути інтерес до інформаційної роботи і творчого підходу при її виконанні; сформувати знання і вміння використання сучасного інструментарію проведення інформаційної роботи.

Аспірант повинен **знати:**

- ключові поняття, цілі і завдання інформаційної діяльності;
- правила організації і базові схеми реалізації інформаційної діяльності;
- основи інформаційного пошуку, методи збору, аналізу, систематизації та зберігання інформації;
- методи оцінювання якості інформації;
- основні інформаційно-комунікаційні технології та основи інформаційної безпеки;
- можливості професійного розвитку в контексті інформатизації сучасного суспільства.

Аспірант повинен **вміти:**

- аналізувати інформацію для вирішення проблем, що виникають в професійній діяльності;
- застосовувати знання культури споживання інформації в освітньому процесі;
- відбирати й описувати найкращі професійні кейси за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій;
- збирати і працювати з джерелами інформації з професійної проблематики;
- оцінювати якість професійної інформації;
- оцінювати потенціал ресурсів мережі Інтернет;
- складати й описувати модель проведення конкретної інформаційної роботи;
- використовувати сучасні інструменти проведення інформаційної роботи.

Загальні компетенції:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.
- Здатність проведення та презентації результатів наукових досліджень на відповідному рівні з використанням інформаційних і комунікаційних технологій в інформаційній, бібліотечній та архівній справі.
- Здатність до пошуку, оброблення та критичного аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність розробляти і управляти науковими проектами та/або складати пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.

Професійні компетенції:

- Фундаментальне знання філософії інформації, теорії соціальної комунікації, теоретико-методологічних засад розвитку інформатики, документознавства, бібліотекознавства, архівознавства, суміжних наук соціокомунікативного циклу.

- Комплексне розуміння принципів функціонування та закономірностей розвитку інформаційної, бібліотечної та архівної справи в умовах розбудови цифрового суспільства.
- Розвинута здатність використовувати широкий спектр цифрових засобів, інструментів, ресурсів та технологій для підвищення ефективності та результативності функціонування інфраструктурних складових інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Результати навчання предмета:

- Володіти знаннями про передові концептуальні та методологічні аспекти в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних зв'язків інформаційної, бібліотечної та архівної справи.
- Демонструвати системне розуміння сутності та значення інформаційної, бібліотечної та архівної справи як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток наукових уявлень про неї та сучасні трансформації в умовах цифрового суспільства.
- Уміти розробляти проектні завдання щодо автоматизації процесів створення, розповсюдження, аналітико-синтетичної обробки, акумуляції, зберігання та організації використання документованої інформації у будь-яких потрібних користувачам форматах.
- Уміти використовувати широкий спектр цифрових засобів, інструментів, ресурсів та технологій для підвищення ефективності та результативності функціонування інфраструктурних складових інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН КУРСУ

РОЗДІЛ 1. НАПРЯМИ РОЗВИТКУ НАУКОВИХ ІДЕЙ ПРО ІНФОРМАЦІЮ

ТЕМА 1.1. ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ

Поняття інформації – безліч визначень та інтерпретацій у межах абсолютно різних підходів, напрямів і методологічних систем. Інформація як категорія, що пов'язана з фундаментальними філософськими питаннями: з проблемою співвідношення буття і мислення, зв'язку цієї проблеми з мовою, функціонування живої і навіть неживої природи, з проблемами комунікації в людському суспільстві і кібернетичній сфері, з питаннями створення і функціонування штучного інтелекту, з проблемою віртуальної реальності.

Інформація як феномен, що пов'язує собою всі зазначені вище проблеми та сфери, в яких застосовується, оскільки застосування поняття інформації в усіх цих сферах засноване, в кінцевій інстанції, не на розбіжностях в розумінні, не на використанні різних значень поняття, а лише на актуалізації різних складових, різних спеціальних аспектів одного і того ж єдиного феномена інформації. Питання про присвоєння інформації статусу філософської категорії у 70-х роках ХХ століття. Відсутність у спеціальній літературі офіційно визнаного рішення щодо трактування поняття інформації.

Інформація і теорія систем, синергетика. Понятті інформації як фундаментальна основа для об'єднання гуманітарних і природничих наук, як початкова точка відліку для знаходження єдиних підстав буття. Логічне і онтологічне обґрунтування категорії інформації в діаметрально протилежних методологічних системах: матеріалізм або ідеалізм, раціоналізм або ірраціоналізм. Негативне значення повсюдного використання поняття інформації – звуження повного змісту феномена інформації при максимальному розкритті кожної окремої його сторони.

Значущість феномена інформації в системі існування і взаємодії людини, суспільства, природи.

ТЕМА 1.2. ЗВ'ЯЗОК ІНФОРМАЦІЇ З КАТЕГОРІЯМИ СКЛАДНОСТІ І РОЗВИТКУ

Два види складності: адитивна і неадитивну складність. Адитивна складність як збіг властивостей сукупності з сумою складових її елементів. Неадитивну складність як цілісність, при якій властивості сукупності не зводяться до суми своїх елементів, а враховується якісний аспект. Рішення проблеми об'єднання цих двох протилежних підходів до складності. Методи теорії інформації і визначення складності фізичних об'єктів, хімічних речовин, в біології – складності різних складових організму і самих організмів, включаючи людину. Оцінка складності і алгоритмічний підхід А. Колмогорова – визначення кількості інформації як складності одного індивідуального об'єкта щодо іншого. Поняття інформації та типи різноманітності в міру спеціалізації: складність, впорядкованість, організація. Якісне визначення інформації як різноманітності. Різноманітність як зміна, яке перебудовує елементи, відносини в системі або функціонування самої системи. Категорія інформації і поняття розвитку, зміни і руху взагалі. Зв'язок понять руху та інформації і вироблення інформаційного критерію, що дозволяє встановлювати ступінь розвитку тієї чи іншої системи. Темп розвитку і швидкість передачі інформації. Швидкість прогресивного розвитку системи і ступінь складності, впорядкованості, організації системи, яка визначається кількістю інформації. Прогресивний розвиток систем і кількісне зростання структурної інформації, зміна її якості.

Будь-який вид розвитку як інформаційний процес, в ході якого змінюється різноманітність системи, тобто її інформаційний зміст. Інформація як основа і зміст взаємодії системи з зовнішнім середовищем. Інформація як сутність будь-якої зміни, зокрема розвитку. Проникнення термодинамічних уявлень в теоретико-інформаційні дослідження і переосмислення класичних робіт в області термодинаміки і статистичної фізики. Становлення структурно-синтаксичного підходу до феномена інформації, головна мета якого – визначення кількісної міри інформації.

Розробка проблеми інформації в її кількісному аспекті і роботи Р. Хартлі. Математичне вираження кількості інформації, введене Р. Хартлі і узагальнене К. Шенноном. Формула Л. Больцмана для фізичної ентропії системи. Роботи Л. Бріллюена і становлення інформаційної теорії. Інформація як функція відносини числа можливих відповідей до і після отримання повідомлення. Зв'язок, встановлений У. Р. Ешбі, між інформацією та різноманітністю. Математичні дослідження і обґрунтування ймовірнісних підходів до проблеми інформації: комбінаторний, динамічний, топологічний. Визначення інформації в рамках алгоритмічного підходу. Застосування поняття інформації до всіх самоврядних і самоорганізованих систем (В. Глушков). Поширення принципів інформаційної теорії на процес соціальної комунікації. Посилення інтересу дослідників до гносеологічного аспекту інформації. Роботи Д. Маккея і теорія наукової інформації як ядро дослідження гносеологічного значення інформації. Встановлення зв'язку інформації з категоріями невизначеності, негентропії, різноманітності, визначення характерною зв'язку інформації з знанням. Вивчення інформації на рівні семантичних досліджень. Логіко-семантична теорія інформації Р. Карнапа У. Бар-Хіллела. Біхевиористська теорія комунікації (або теорія обміну інформацією) Р. Акофа і У. Майлса.

ТЕМА 1.3. ІНФОРМАЦІЙНІ ПАРАДИГМИ: ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ

Парадигма у вузькому розумінні - теорія, прийнята в якості зразка дозволу певної проблеми і панівна протягом певного історичного періоду. Зміна парадигм як наукова революція.

Інформація як один з видів ресурсів, що використовуються людиною в трудовій діяльності та в побуті. Стрімкий розвиток науки і техніки та передача інформації

традиційними способами (друк, радіо, телебачення) і більш глибокими (комп'ютери, Інтернет), спрямованими на індивідуума. Осмислення суті нинішньої технологічної трансформації в її взаємодіях з економікою і суспільством як основа технологічної парадигми. Техноекономічна парадигма - взаємозв'язок технічних, організаційних і менеджерських інновацій, переваги яких полягають не тільки в новому діапазоні продуктів і систем, а найбільше в динаміці відносної структури витрат на всі можливі вкладення у виробництво. Сучасне зміна парадигми як зрушення від технології - основа якої, головним чином, дешева енергія - до технології, заснованої переважно на дешевих вкладеннях інформації, почерпнутих з успіхів в мікроелектроніці і телекомунікаційної технології. Характеристики нової парадигми: інформація як «сировина»; всеосяжність ефектів нових технологій; мережева логіка будь-якої системи, або сукупності відносин, що використовує ці нові інформаційні технології; гнучкість інформаційно-технологічної парадигми; злиття конкретних технологій в високоінтегрованій системі, в якій старі, ізольовані технологічні траєкторії стають буквально невидимими.

Інструменти і машини як невіддільна частина еволюціонує людської природи. Розвиток машин, яка досягла кульмінації в комп'ютерах, і неминучість усвідомлення того, що теорії, корисні в поясненні роботи механічних винаходів, корисні також в розумінні людської сутності, і навпаки.

Здатність сучасної технологічної парадигми проникати в серцевину життя і думки. Техніка, технологія і технічні знання як домінанта в суспільстві, в культурі в цілому. Необхідність перебудови гуманітарного знання.

ТЕМА 1.4. ОСНОВНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ФЕНОМЕНА ІНФОРМАЦІЇ

Опис феномена інформації в найдавніших філософських і релігійних системах як вказівка на вкоріненість феномена інформації в бутті.

Праці з теорії інформації, що характеризують процес становлення поняття інформація (К. Шеннон, Н. Вінер, Р. Хартлі, Д. Маккей, Л. Брілюен, У. Р. Ешбі, Р. Карнап, У. Бар-Хіллел та ін.), їх фундаментальність, створення ними структурного контуру для розвитку всіх подальших напрямів у вивченні теорії інформації.

Дослідження проблем інформації А. М. Колмогорова, В. М. Глушкова, Б. В. Бірюкова, М. М. Бонгард, І. А. Полетаєва та ін. Філософські праці, присвячені вивченню феномена інформації, найбільш близькі справжньому дослідженню концепції атрибутивного підходу до інформації, в межах якого розвиваються ідеї А. Д. Урсула, В. С. Тюхтіна, В. М. Глушкова, А. Е. Седова, І. А. Акчурина, В. В. Налімова, Р. Ф. Абдеєва, В. Б. Гухман, І. І. Юзвішин, С. Янковського та ін.

Праці з теорії систем і синергетики І. Пригожина, Г. Хакена, В. С. Стюпіна, Г. І. Рузавіна, Д. С. Чернавського та інших вчених. Обґрунтована дослідниками наявність єдиних процесів і законів їх функціонування в різних сферах дійсності, виявлення їх інформаційних підстав. Нове поле бачення проблеми про співвідношення матеріального і ідеального.

Праці з вироблення нової методології П. П. Гайденко, В. С. Швириєва, В. А. Лекторського, Н. С. Автономової, П. С. Гуревича, Б. І. Пружиніна, В. Н. Порус, А. В. і В. І. Кураєва та ін. Сучасні методологічні розробки, спрямовані на розширення розуміння раціональності як фундаменту будь-якого наукового і філософського дискурсу, на поглиблення концепції про природну необхідність доповнення раціональності ірраціональним досвідом. Праці сучасних дослідників, присвячені важливості продуктивного для пізнавального процесу в цілому синтезу віри і знання.

Обґрунтування інформації в якості філософської категорії у працях Аристотеля, І. Канта, Г. В. Ф. Гегеля, Г. Райла. Дослідження з цієї проблематики В.Н. Сагатовського, С.Б. Кримського та ін.

РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЯ І ПРОБЛЕМА РАЦІОНАЛЬНОСТІ В ПІЗНАННІ

ТЕМА 2.1. ІНФОРМАЦІЯ І ПІЗНАННЯ, ІНФОРМАЦІЯ І ЗНАННЯ: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ

Інформація як необхідний, зовнішній фактор процесу пізнання. Пізнання як своєрідний культурний, соціальним і екзистенційний механізм «внесення» сенсу в реальність за допомогою «подвоєння» Природи і конструювання суб'єкта образу світу, який пізнається. Пізнання, як сегмент поля культури, - різновид ігрової діяльності, який виявляє всі її ознаки. Два види процесу пізнання: а) первинна інформація, що є змістом природної природи і до якої слід віднести як впорядковані структури неживої природи, так і впорядковані різноманітності живої природи; б) вторинна інформація, яка виступає змістом всієї соціокультурної дійсності, що виражається як у мові (вербальному і невербальному), так і різних артефактах (знаряддя праці, техніка, твори мистецтва і т. п.). Теорія пізнання в контексті сучасної концепції освіти.

Знання як різноманіття результатів цілеспрямованої конструктивної пізнавальної діяльності суб'єкта, що здійснюється на рівні емпіричного досвіду (відчуттів, сприйняття) та на рівні абстрактного теоретичного мислення (теорій, концепцій і т. п.), коли відбувається вилучення-обробка з реальності інформації у вигляді інваріантних структур-патернів, або переробка суб'єктом вже наявних знань.

ТЕМА 2.2. ЗНАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЯ В РІЗНИХ ТИПАХ ПІЗНАННЯ

Циклічний взаємозв'язок між інформацією і знанням: інформація переходить в знання, коли вона переробляється суб'єктом (процес суб'єктивізації); знання трансформується суб'єктом за допомогою мови та інших знакових форм в соціокультурну інформацію (процес об'єктивізації). Неминучі втрати в змісті в ході цих процесів: при суб'єктивізації в силу обмеженості органів чуття і пам'яті суб'єкт не в змозі сприйняти всю інформацію; при об'єктивізації особистісне знання набагато багатше знакової інформації, бо емпіричний досвід, пов'язаний з тілом, лише частково піддається вербалізації.

Емпіричний досвід як чинник формування знання на основі суб'єктивізації чуттєвих вражень рецепторного плану. Мислення, яке використовує вже наявне знання суб'єкта в якості внутрішнього предмета, як чинник конструювання нового знання без процесу суб'єктивізації інформації. Предмет мислення як наявний у суб'єкта знання.

Процес суб'єктивізації первинної та вторинної інформації в знання і процес об'єктивізації знань в соціокультурну інформацію як два невід'ємні компоненти будь-якого типу пізнавального процесу (пізнання у тварин, практичне, світоглядне і наукове) і комунікативних актів, що відбуваються в природному та соціокультурному середовищах.

Різні види соціокультурної інформації в залежності від типу пізнання в комунікативному акті: практична інформація, світоглядна інформація та наукова інформація. Ці види інформації як об'єктивована і необхідна основа людського пізнання на будь-якому етапі історії.

ТЕМА 2.3. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЗНАННЯ ТА ІНФОРМАЦІЇ В ТЕХНОЛОГІЧНІЙ КОНЦЕПЦІЇ ІНТЕЛЕКТУ

Співвідношення інформації і знання в структурі пізнавального процесу. Знання як внутрішній зміст інтелекту суб'єкта пізнання, що репрезентується вербально та образно. Інформація як зовнішні по відношенню до знання суб'єкта природні (структури матерії, біологічні структури і т. д.) і соціокультурні (мова, знаряддя праці, техніка і т. д.) утворення. Встановлення циклічного взаємозв'язку між цими феноменами. Перехід

інформації в знання, коли перша суб'єктивізується. Трансформація знання на інформацію, коли перше об'єктивізується. Суть технологічної концепції В. Юлова: інтелект здатен структурувати весь свій зміст на два функціональних блоки, перший з яких виконує функцію когнітивного предмета («знання-що»), другий – засобу перетворення або методу («знання-як»). Знання, що входять до складу предмета, як сировина («що»), яка є репрезентацією пізнаваного об'єкта. Найпростіші предмети як результати суб'єктивізації одержуваної ззовні інформації – чуттєві враження рецепторного плану, яким інтелект надає деякі раціональні значення. Знання як більш складні предметні утворення.

Конструювання нових знань на емпіричному рівні та завдяки мисленню. Онтологічний статус предмета як відмінність емпіричного досвіду від мислення: предметом емпіричного досвіду є реальні об'єкти, інформація; предметом мислення - не сама реальність, а вже наявні у суб'єкта знання. Культурний розвиток людства як «співпраця» мислення та емпіричного досвіду.

ТЕМА 2.4. ВКЛЮЧЕНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ БУТТЯ В СУЧАСНУ НАУКОВУ КАРТИНУ СВІТУ

Наукова раціональність як основний компонент сучасної техногенної наукової картини світу. Методологічна проблема сучасного етапу розвитку науки – проблема пошуку підстави його єдності та побудова цілісної наукової картини світу.

Періоди в науці, коли здійснюється прорив до освоєння нових типів об'єктів і процесів. Інформаційні системи як об'єкти дослідження у фізичній картині світу. Відкриття інформації та виявлення єдиної інформаційної природи неорганічного і органічного, неживого і живого, матеріальної природи і людини. Природна інформація, позбавлена системної замкнутості й обмеженості, як спільну мову природи, характерний для космосу взагалі, а не тільки його розуміння як сонячної системи або нашої галактики. Історія ноосфери. Свідоме і цілеспрямоване перетворення біосфери в глобальних масштабах в ноосферу працею і розумом людини. Ноосфера як глобальна інформаційна система (В. Вернадський). Поняття, за допомогою яких виражаються боку об'єктивної реальності: 1) відкритість як вихідне якість виражається поняттям світ; 2) нескінченність як різноманітність або різноманітність нескінченного представлено поняттям універсуму; 3) поняттям всесвіту позначається все існуюче відповідно до досягнутого рівня розвитку пізнавальної здатності людини; 4) космос як характеристика безначальності і нескінченності світу з точки зору космічних об'єктів; 5) природа містить поняття сутнісних основ світу (матерія, антиматерія і інформація і т. д.).

Властивості інформації - початково відкрита, що не матеріальна, загальнодоступна, а внаслідок цього принципово відмінна від енергії, і можливість нової якості людини на кожному даному відрізьку часу. Фундаментальні світоглядні поняття, поряд з матерією і антиматерією, - хаос і порядок, ідеальне і інформація, поняття, що виражають сутнісні зв'язки світу. Інформація як атрибут матерії. Поняття інформації, що відбиває як об'єктивно-реальне, яке залежить від суб'єкта властивість об'єктів неживої і живої природи і суспільства, так і властивості пізнання, мислення.

Інформаційна картина світу як звід інформації, що дозволяє адекватно сприймати навколишній світ і взаємодіяти з ним, вибирати власний інформаційний простір і особисту інформаційну сферу, через яку за допомогою системи прямих і зворотних інформаційних зв'язків впливати на природу і суспільство, вирішувати масу проблем, включаючи глобальні. Інформаційна картина світу як основа для формування культури людини і його сучасного екологічного світогляду, екологічного стилю мислення.

Наукова картина світу як вироблений суспільством і призначений для загального використання спосіб відтворення в свідомості людини за допомогою науки і освіти багатовимірності місця людського існування.

Масове впровадження інформаційних технологій в усі сфери людської діяльності і докорінна зміна всієї картини громадських зв'язків і самої природи людини, перехід від енергетичного людини до інформаційного. Становлення сучасної картини світу в контексті глобального еволюціонізму як онтологічну підставу майбутнього науки, яка об'єднує науки про природу і науки про дух. Більш діалогічність ставлення до природного світу, що зумовлює культуру споживання і відтворення інформації. Інформація як своєрідний міст між світом природних явищ і світом, вираженим за допомогою свідомості.

Наступаюча епоха несилового інформаційного громадського взаємодії і інформаційний людини як його персоніфікації. Інформація як основа для формування культури людини, орієнтації його в сучасному світі, формування сучасного екологічного світогляду, екологічного стилю мислення.

РОЗДІЛ 3. ІНФОРМАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК НЕОБХІДНИЙ КОМПОНЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ СИСТЕМИ

ТЕМА 3.1. ВИДИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Механізм взаємодії об'єкта і середовища за допомогою перетворення вхідних матеріальних сигналів в абстрактні поняття. Механізм перетворення спадкової інформації в властивості організму (фенотип) і процеси розвитку ознак в онтогенезі. Передача на рівні особини перетвореної зворотної інформації та її реалізація в обміні речовин. Обмін інформацією з навколишнім середовищем (адаптаційна інформація) як умова виживання кожного організму.

Життя як самовідтворюваний процес, який здійснюється на основі обміну речовин матричного синтезу, і що з нього біологічної еволюції. Примітивні види інформаційної взаємодії в неживій природі (каталітичне взаємодію). Основні фактори перебігу інформаційної взаємодії: наявність кодів, що переносять інформацію, наявність апарату інтерпретації цих кодів у приймаючого об'єкту, обов'язкова доцільність інформації для приймаючого об'єкта. Інформаційна взаємодія як один з видів взаємодії взагалі.

Інформаційні процеси, характерні для живої клітини і глобального світового рівня. Інформаційна основа живого взагалі, людини і його свідомості. Розвиток людини, його мозку і свідомості і накопичення, зміна генетичної інформації.

Інформація як «зміст, що надходить до нас ззовні», і інформація як продукт людської діяльності. Несиловий шлях впорядкованості інформації об'єктивного (природного) і суб'єктивного (людського) рівнів як характеристика будь-якого інформаційного взаємодії.

Загальні властивості інформації: інформація не може існувати поза взаємодії об'єктів; інформація не губиться жодним з них в процесі цієї взаємодії.

ТЕМА 3.2. СУБ'ЄКТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Основні учасники ринку інформаційних послуг і продуктів та види ринків: споживчий, ринок виробників, ринок проміжних продавців, ринок державних установ. Діалоговий пошук інформації у віддалених від користувача базах даних як провідний вид інформаційних послуг. Основні постачальники інформаційних послуг і продуктів на ринку виробників: видавці баз даних або центри-генератори баз даних (ІБД), що спеціалізуються на створенні баз даних, оператори баз даних або центри-розподільники (розпорядники, оператори), центри обробки баз даних (ОБД), спеціалізуються на веденні інформаційного обслуговування з використанням баз даних, а також інформаційні брокери та інші структури, орієнтовані на обслуговування кінцевих споживачів.

Інформаційні служби з найбільшою в історії ринку інформаційних послуг і продуктів централізацією, концентрацією та інтеграцією інформаційної діяльності та залучених в неї ресурсів, в яких об'єднується не тільки створення і використання баз даних, але і робота в області масової інформації та надання першоджерел. Обсяг споживання інформаційних послуг фахівцями, які працюють в сфері бізнесу, торгівлі, промисловості і права. Та об'єктивно відображає інформаційні як основна частка ринку інформаційних послуг.

Нові учасники *Internetserviceproviders (ISP)* - провайдери доступу до Інтернету, або постачальники послуг підключення до Інтернету, і *Internetcontentproviders (ICP)* - провайдери змісту Інтернету, або постачальники інформаційних ресурсів Інтернету. Розформування або перетворення шлюзових служб в портали Інтернету. Поява Інтернету та WWW і зміна структури учасників інформаційного ринку і ринку інформаційних послуг і продуктів: 1) непрофесійні в інформаційному справі організації, користувачі або організації, які раніше не виступали навіть споживачами інформаційних послуг, як постачальники інформації (*contentproviders*) та інформаційних послуг; дизайнери Web-сторінок і розробники прикладних програм для реалізації в Інтернеті - *InternetApplicationProviders (ASP)*; зміна ринкової поведінки і спеціалізації професійних учасників інформаційного ринку з появою WWW; 4) чітка ідентифікація кінцевих споживачів інформаційних служб як споживачів інформаційних послуг і продуктів (*serviceusers*) і самої інформації - споживачів змісту (*contentusers*).

Світова інформаційна індустрія та консолідація видавництва, діалогових центрів обробки баз даних.

У 90-і рр. XX ст. світової інформаційної індустрії продовжилися процеси консолідації як щодо видавництва, наприклад, *PergamonPress*, видавців баз даних, наприклад, *NarcourtGeneral*, так і діалогових центрів обробки баз даних, наприклад, таких як, *Dialog*, більшість з яких були придбані великими видавництвами професійної літератури, наприклад, *GaleGroup*, *ThomsonCorp.* або *ReedElsevier* або медіа-холдингами, наприклад *Time-Warner*. Разом з тим, рівень концентрації інформаційних служб в порівнянні з іншими галузями поки ще не можна назвати значним, і істотну роль на ринку як і раніше грають середні і дрібні компанії.

Стан інформаційної інфраструктури України (перебудова державної системи науково-технічної інформації, причини відставання від світових процесів, сучасні проблеми: державний попит на інформацію в умовах обмеженого бюджету і т.д.).

ТЕМА 3.3. ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК НОВИЙ ЕТАП У РОЗВИТКУ ПРОЦЕСІВ ОБМІНУ ІНФОРМАЦІЄЮ

Інформаційне суспільство і відповідна йому інформаційна культура як чинник зміни матеріального виробництва, світогляду, побуту, освіти, системи комунікацій. Інформаційна технологія, як продукт інформаційної культури, та трансформація засобів інформації. Її опосередкований вплив на соціогенез.

Інформаційне суспільство і процес інформатизації як предмет вивчення філософії, культурології і т.д. Негативні наслідки реалізації інформатизації соціальних процесів: формування інформаційної залежності, порушення інформаційного партнерства, диференціація за інформаційною обраністю (посвячення), прояв «інформаційного феодалізму». Впровадження інформаційних технологій в усі сфери життєдіяльності соціуму, комп'ютеризація інформаційного простору: негативні і позитивні наслідки.

Аналіз стійких стратегічних доктрин при прогнозуванні напрямків, форм і потенцій техніко-економічного і соціально-культурного прогресу. Доктрина Даніела Белла. Прихильники теорії «постіндустріального суспільства» та розгляд інформаційної техніки поряд з іншими досягненнями науково-технічного прогресу як стає рушія подальшого поступального розвитку і перетворення життя людства. Вплив інформаційних технологій

на зміну образного сприйняття реальності (З. Бжежинский). Створення нового бачення світу, виникнення нового шляху до рівності через деідеологізацію.

«Теорія третьої хвилі» Алвіна Тоффлера як бачення еволюції світу в техніко-економічних та інформаційно-комунікативних чинниках суспільного розвитку. Трагування перспектив інформаційного суспільства. Футурологи Герман Кан і Б. Брус-Бриг про розчарування і відчуження в суспільстві, тенденції до прагматизму, небажане модифікування національних традицій суспільства.

ТЕМА 3.4. СПЕЦИФІКА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ

Інформатизація як закономірний і глобальний процес, що розгортається на основі відбувається в інформаційній техніці і технології революції. Соціальна роль новітньої інформаційної техніки і технології. Поняття техніки як сукупність історично розвиваються інструментів, машин (артефактів), використовуваних в матеріальному і духовному виробництві, а також система умінь, навичок, прийомів, застосовуваних у відповідних видах діяльності. Поняття технології як сукупність таких складових: наука («обнаучуванням техніки»); засоби досягнення поставленої мети; досвід і навички, необхідні для здійснення тієї чи іншої діяльності; її раціональна організація. Розуміння технології як операціонально системи, зафіксованої в вигляді певних знань. Проблема класифікації технічних засобів. Різні аспекти проблеми функціонування і розвитку нової інформаційної техніки в соціальній системі: технологічний, економічний, політичний, психологічний, соціологічний і філософський. Сутність культурогенної функції нової інформаційної техніки.

Медіатизація як процес функціонування і розвитку інформаційної діяльності на основі сучасних технічних засобів. Медіатизація як процес створення і використання новітніх систем колективної і особистої зв'язку, що забезпечують доступ будь-якого індивіда до всіх джерел інформації. Процеси електронізації, комп'ютеризації та медіатизації як технологічна основа феномена, що фіксується поняттям «інформатизація суспільства». Інтелектуалізація як створення високоавтоматизованої інформаційного середовища, в якій забезпечений доступ кожній людині до будь-якої інформації. Інтелектуалізація як необхідна сторона процесу інформатизації суспільства. Основна функція інтелектуалізації соціуму. Інформатизація суспільства як надзвичайно складний, багатоаспектний процес, в якому головну роль грає «неотехнологізована» інформаційна діяльність.

РОЗДІЛ 4. МОТИВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ТЕМА 4.1. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОТРЕБИ В СИСТЕМІ МОТИВІВ

Потреби і інтереси як головні елементи мотиваційної системи діяльності людини. Діалектична взаємодія потреб та інтересів як внутрішнє протиріччя мотиваційної сфери. Генетично первинний характер потреб і інтересів в системі мотивів соціальної діяльності. Потреба як рушійна, спонукальна сила діяльності. Протиріччя між суб'єктом і умовами його діяльності як рушійна сила соціальної діяльності.

Потреба як складне утворення. Елементи структури потреби: суб'єкт потреби – окремий індивід, група таких, суспільство в цілому; споживче ставлення як форма необхідного зв'язку суб'єкта з певними умовами його життєдіяльності, вираженою термінами «володіння», «переживання»,

«використання» і т. д.; предмет потреби – сукупність матеріальних і духовних благ, якими прагне оволодіти суб'єкт в процесі діяльності. сукупність цих елементів як уявлення про системний характер потреби.

Основні вихідні види духовної діяльності: пізнавальна, інформаційна, регулятивна і комунікативна діяльність, в рамках яких формуються, функціонують і задовольняються відповідні пізнавальні, інформаційні, регулятивні і комунікативні інтереси і потреби. Відмінність інформаційної потреби від пізнавальної за характером діяльності, спрямованої на її задоволення, по предмету самої потреби і за функціями в соціальній системі.

ТЕМА 4.2. ІНТЕГРАТИВНИЙ ХАРАКТЕР ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОТРЕБИ

Необхідність цілісного розгляду суті, структури та функцій інформаційної потреби. Потреба в інформації як духовна потреба людини, формування якої відбувається під впливом матеріальних чинників. Взаємозв'язок між виробництвом матеріальних і духовних благ і зростанням значення і ролі інформаційної потреби в суспільстві, що вимагає першочергового задоволення в умовах інформатизації основних видів соціальної діяльності.

Інформаційна потреба як специфічна категорія, яка фіксує протиріччя між суб'єктом і науково-технічною інформацією, що є одним з найважливіших умов здійснення суб'єктом наукової і технічної діяльності. Необхідне володіння інформацією як потреба, без задоволення якої не можна очікувати успіху в будь-якому виді діяльності. Особлива роль інформаційної потреби в системі суспільних потреб і в системі соціальної діяльності взагалі. Динамічність інформаційної потреби. Її зміна під впливом багатьох факторів – умов діяльності, віку, освіти, рівня доходу і т.д. Вивчення інформаційної потреби в інформатиці, бібліотекознавстві та інших науках. Об'єктивне ставлення між суб'єктами, що характеризується як інформаційна взаємодія, утворює разом з діяльністю необхідна умова існування і розвитку суб'єкта, як основа інформаційної потреби.

Об'єктивно обумовлена соціальна необхідність супроводжувати будь-яку діяльність і задоволення всіх інших потреб виробництвом, передачею та сприйняттям взаємодіючими суб'єктами інформації, використовуваної для формування мети і визначення найбільш ефективних шляхів її досягнення за допомогою обрання оптимальних варіантів діяльності, як сутність інформаційної потреби, або «інтегративної потреби».

ТЕМА 4.3. ІНФОРМАЦІЙНА ПОТРЕБА ЯК ДЕТЕРМІНАНТА СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ПРОЦЕСІВ

Обмін діяльністю між суб'єктом і контрсуб'єктом, що становить основу їх взаємодії, як джерело постійного оновлення соціальної системи. Інформаційна потреба як протиріччя між визначеністю і невизначеністю. Процес виробництва, передачі, сприйняття і використання в акті цілепокладання соціальної інформації як засіб вирішення цього протиріччя.

Механізм взаємозумовленості діяльності та інформаційної потреби як умова конкретизації специфіки впливу цієї потреби на соціальні процеси. Інформація як основа механізму вибору мети, за допомогою якого суб'єкти пристосовують свою діяльність до вимог об'єктивних умов. Загальна схема впливу інформаційної потреби на систему соціальної діяльності: формування в соціальній системі матеріальних і духовних потреб - трансформація цих потреб в ідеальний фактор свідомості, де вони виступають в якості потреби в інформації про ці потреби - пошук необхідної інформації і задоволення інформаційної потреби - формування мети діяльності на основі отриманої інформації – вибір необхідних для діяльності засобів.

Функції інформаційної потреби: відбивна, спонукальна, комунікативна, цілепокладальна, оцінна, когнітивна, ціннісна, організаційна, функції відбору інформації, внутрісистемної регуляції і регуляції системи із зовнішнім середовищем, рівноваги і захисту, а так само виховна, яка орієнтує, світоглядна і інші функції.

Інформаційна потреба як стимул до пошуку і сприйняття нової інформації, яка в значній мірі модифікує мету і програму, а через них сам діяльнісний процес.

Дія інформаційної потреби, вплив якої на сучасне суспільство незмірно зростає в зв'язку з інтенсифікацією інформаційних процесів, на різні зміни в соціальній системі.

Зв'язок різкого підвищення інформаційної потреби людей з природою інформаційної діяльності, що відбуваються в ній грандіозних змін, пов'язаних з її інформатизацією і медіатизацією.

РОЗДІЛ 5. СИСТЕМНІСТЬ І ЗМІСТ НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ТЕМА 5.1. ЗАГАЛЬНЕ Й ОСОБЛИВЕ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інформаційна діяльність як особливе по відношенню до соціальної системи. Інформаційна діяльність як загальне по відношенню до своїх компонентів і модифікацій, які виражають її особливості, міру диференційованості інформаційного продукту, інтенсивність його руху в суспільстві, що сприяє цілеспрямованому, оперативному і повному задоволенню багатоманітних інформаційних потреб суб'єктів.

Відмінність інформаційної діяльності від пізнавальної і комунікативної, а також управлінської діяльності. Включеність моментів пізнання, комунікації й управління в систему інформаційної діяльності як умова появи в останньої особливої властивості – індикативності. Особливість інформаційної діяльності – вірогіднісний характер відносно кінцевого результату використання інформації, що виразно спостерігається в процесі масового інформування людей, коли інформація характеризується мірою узагальнення, а отримувачі інформації – індивідуальним, суб'єктивним моментом в її оцінюванні.

Інформаційна діяльність як соціально організований, спеціалізований і технічно оснащений особливою технікою різновид духовної діяльності, яка виконується з метою підвищення ефективності інших видів суспільного виробництва. Особливість інформаційної діяльності як результат її внутрішньої суперечності між виробництвом інформації і її споживанням. Системність як найважливіша ознака інформаційної діяльності. Три основних типи інформаційної діяльності: масова інформаційна діяльність (продукт якої – масова інформація), спеціалізована інформаційна діяльність, особистісна інформація, які репрезентують всі види і підвиди.

ТЕМА 5.2. ОСНОВНІ ТИПИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Масова інформаційна діяльність як здійснюється спеціальними організаціями за допомогою технічних засобів масової комунікації процес виробництва, обробки і поширення серед широких верств населення соціально значимої інформації, що відбиває найважливіші події, що відбуваються в різних соціальних структурах і групах, а також події, що відбуваються з окремими індивідами, якщо їх діяльність надає певний вплив на хід суспільного життя. Первинність масової інформаційної діяльності по відношенню до інших видів інформаційної діяльності. Масова інформаційна діяльність що надзвичайно складна, багаторівнева, поліфункціональна система, що розвивається на основі новітньої інформаційної техніки і технології. Масова інформаційна діяльність як «четверта влада». Пріоритетність друку, радіо, телебачення та кіно як видів масової інформаційної діяльності. Ознак масових інформаційних процесів: масовість, різноманітність, анонімність і розосередження аудиторії, одночасність і оперативність впливу масової інформації на аудиторію за допомогою спеціальних технічних засобів. Ядро структури суб'єкта масової інформаційної діяльності: корпус журналістів, репортерів, операторів, фотокореспондентів, тобто людей, безпосередньо які виробляють інформацію та здійснюють її первинну обробку. Комплекс інтелектуальних засобів - правил, методів,

навичок і способів масово-інформаційної роботи як невід'ємний компонент системи засобів масової інформаційної діяльності.

Генетичний зв'язок спеціалізованої інформаційної діяльності з соціальним поділом праці, його спеціалізацією і професіоналізацією. Призначення інформації, виробленої в спеціалізованій інформаційній діяльності, – для "внутрішнього" використання. Збільшення кількості інформаційного продукту, виробленого спеціалізованою інформаційною діяльністю, як свідчення зростаючої ділової активності суб'єктів даного підприємства. Спеціалізована інформаційна діяльність як певна соціальна активність суб'єкта, спрямована на виробництво, обробку, зберігання, передачу і споживання за допомогою використовуваних в ній організаційних технічних засобів (оргтехніки) спеціальної інформації, що має значення в межах формальних та професійних структур.

Адміністративна інформаційна діяльність як генетично вихідна в системі спеціалізованої інформаційної діяльності. Суперечливість системи управління (наявність в ній діалектично взаємопов'язаних протилежностей - організації та регулювання) як умова системності адміністративної інформаційної діяльності, виражена в роздвоєнні її на інформаційну діяльність, пов'язану з виробництвом інформації, необхідної для організації діяльності цієї структури, і на інформаційну діяльність, спрямовану на виробництво інформації, що вимагається для регулювання виробничого процесу в цій структурі.

Підвиди адміністративної інформаційної діяльності: організаційна інформаційна діяльність, регулятивна інформаційна діяльність. Науково-інформаційна діяльність як особливий вид інформаційної діяльності.

ТЕМА 5.3. ЦІЛІ, СТРУКТУРА ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Практика, як критерій істинності знань, - мета і рушійна сила наукової діяльності. Наукова діяльність - специфічний вид людської діяльності, що виділився на певному рівні історичного процесу. Наука як конкретна область соціально - детермінованою діяльності з виробництва знання, а значить і спосіб її існування. Наука як діяльність - компонент цілісної системи людської діяльності. Система наукової інформації як центральна ланка взаємодії науки з технікою і виробництвом.

Елементи науки, як єдиної системи соціально-організованої діяльності: науково-дослідницька діяльність (експериментальна і теоретична), орієнтована на прирощення нового знання; науково-організаційна діяльність, спрямована на здійснення керівництва та управління наукою; науково-інформаційна діяльність, покликана забезпечити інформаційне обслуговування інших видів діяльності; науково-допоміжна діяльність, яка виконує всі інші функції обслуговування, крім власне інформаційного забезпечення; науково-педагогічна діяльність, яка забезпечує рух знань з науки в інші сфери людської діяльності. Взаємозв'язок основних компонентів і видів наукової діяльності.

Наукова діяльність в системі комунікацій та відносин у сфері науки. Проблема своєчасного забезпечення вчених і виробників необхідною інформацією. Проблема старіння джерел інформації в різних областях науки. Кількісні характеристики наукової діяльності (публікації, кадри, матеріальні витрати) як одна з багатьох загальнонаукових та загально закономірностей розвитку науки.

Цілі науково-інформаційної діяльності: багатоаспектний пошук, повний збір наукових джерел (документів) інформації, систематизація, аналіз та синтез, переробка, зберігання, відтворення, розмноження і поширення наукової інформації.

Інформаційна потреба – комплекс наукових зведень, необхідних споживачеві інформації (фахівця або групі фахівців, об'єднаних спільністю професійних, наукових або виробничих процесів) для досягнення в певний час найбільш ефективних результатів діяльності. Ефективність науково-інформаційної діяльності тим більше, чим вище темпи руху необхідної інформації від джерел до споживачів.

ТЕМА 5.4. СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

Різні точки зору на визначення поняття «інформаційна культура». Універсальний і глобальний характер інформаційної культури. ІК як певний рівень процесу створення, зберігання, передання, збирання, переробки соціальної інформації. Проблема формування поняття ІК. ІК як необхідний компонент історичного розвитку, і як рівень досягнутого у сфері інформаційної діяльності. ІК як поліфункціональний і багатоаспектний соціальний феномен. ІК як необхідна умова переходу людства до нового типу цивілізаційного розвитку, де основним пріоритетом стає інформаційний ресурс. Сфери прояву ІК: пізнавальна, практично-перетворювальна, комунікативна. Характеристики інформаційної культури. ІК як інформаційна інфраструктура всієї культури. Комп'ютерна грамотність як компонент інформаційної культури. Показники ІК.

Система ІК як суперечлива єдність її основних видів: масова, спеціалізована, особистісна інформаційна культура. Масова ІК як наявність в певному суспільстві розвинутої інформаційної індустрії, яка задовольняє його потреби в масовій, спеціальній й особистісній інформації. Спеціалізована ІК як інтегративна якісна характеристика своєрідності процесів виробництва, перетворення, зберігання, передання і споживання спеціальної (професійної) інформації. Її компоненти: високий рівень кваліфікації професійних інформаційних працівників, наявність у них підвищених інформаційних потреб та інтересів, навичок та вмінь, які дають їм змогу створювати, обробляти, зберігати і передавати спеціальний інформаційний продукт високої якості, необхідний для ефективного управління підприємствами, установами, галузями і всією соціальною системою загалом. Особистісна ІК як невід'ємна частина загальної культури людини. Це сукупність інформаційних потреб, творчих здібностей, навичок і вмінь, які дають змогу ефективно виробляти, переробляти, передавати і сприймати особистісну інформацію і на її основі досягати взаєморозуміння й емпатії між людьми, які перебувають у неформальних стосунках.

РОЗПОДІЛ ГОДИН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1.	Тема 1.1. Проблема визначення поняття інформації	
2.	Тема 1.2. Зв'язок інформації з категоріями складності і розвитку	
3.	Тема 1.3. Інформаційні парадигми: поняття, сутність та функції	
4.	Тема 1.4. Основні підходи до вивчення феномена інформації	
5.	Тема 2.1. Інформація і пізнання, інформація і знання: співвідношення понять	
6.	Тема 2.2. Знання та інформація в різних типах пізнання	
7.	Тема 2.3. Взаємозв'язок знання та інформації в технологічній концепції інтелекту	4
8.	Тема 2.4. Включеність інформаційної складової буття в сучасну наукову картину світу	2
9.	Тема 3.1. Види інформаційної взаємодії	
10.	Тема 3.2. Суб'єкти інформаційної діяльності	
11.	Тема 3.3. Інформаційне суспільство як новий етап у розвитку процесів обміну інформацією	2
12.	Тема 3.4. Специфіка інформаційної діяльності в умовах інтелектуалізації обробки інформації	2
13.	Тема 4.1. Роль інформаційної потреби в системі мотивів	
14.	Тема 4.2. Інтегративний характер інформаційної потреби	
15.	Тема 4.3. Інформаційна потреба як детермінанта соціокультурних процесів	4
16.	Тема 5.1. Загальне й особливе в системі інформаційної діяльності	2
17.	Тема 5.2. Основні типи інформаційної діяльності	
18.	Тема 5.3. Цілі, структура та ефективність науково-інформаційної діяльності	2
19.	Тема 5.4. Сутність і структура інформаційної культури	2
Усього годин		20

ВИДИ РОБІТ І ЗАВДАНЬ. ІНСТРУМЕНТАРІЙ НАВЧАННЯ

Види робіт для осмислення понять і практичного засвоєння курсу:

- анотування наукової літератури;
- опрацювання й коментування довідкових джерел;
- виступи слухачів із коментуванням основних положень курсу;
- проведення мовного аналізу наукових текстів;
- презентація підготовленого індивідуального навчального проекту на обрану тему;
- обговорення питань з наукових джерел, винесених на самостійне працювання.

Індивідуальні завдання:

- Масова інформаційна діяльність як «четверта влада»
 - Система наукової інформації як центральна ланка взаємодії науки з технікою і виробництвом
 - Інформаційна культура сучасного дослідника як чинник його професійного розвитку
- Презентація за темою наукового дослідження.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Оцінювання (усних повідомлень і практичних завдань із питань курсу, аналізу наукової й навчально-методичної літератури, самостійна й індивідуальна робота за темами, виконання тестових завдань і т. ін.) здійснюється з позицій дотримання академічної доброчесності, ґрунтоване на чинних нормативних документах.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Дистанційна форма навчання передбачає виконання усіх видів завдань, у тому числі й завдань для самостійної роботи, що відображено в курсі на платформі Moodle: виконання кожного виду завдань підтверджується прикріпленням файлу (у різному форматі), його оцінюванням викладачем із занесенням оцінки у «Журнал оцінок».

Оцінка за національною шкалою		Оцінка ЄКТС	100-бальна система оцінювання
Екзамен (чотирирівнева)	Залік (дворівнева)		
відмінно	зараховано	A	90–100
добре	зараховано	B	84–89
		C	74–83
задовільно	зараховано	D	66–73
		E	61–65
незадовільно	не зараховано	FX	21–60
		F	0–20

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Абдеев Р. Ф. Философия информационной цивилизации. М., 1994.
2. Алексеева И. Ю. Человеческое знание и его компьютерный образ. М., 1992.
3. Арбиб М.А. Мозг, машина и математика. Пер. с англ. М.: Наука, 1968.–224 с.
4. Буданов В. Г. Синергетическая парадигма. М., 2002.
5. Буданцев Ю.П. Системность в изучении массовых информационных процессов. М.: Изд-во УДН, 1986.–168 с.
6. Будущее искусственного интеллекта / Ред. сост. Левитин К.Е., Поспелов Д.А.; АН СССР.– М.: Наука, 1991. – 302с.
7. Бургин М. С. Фундаментальные структуры Ноосферы. Достижение Абсолюта. Киев, 1997.
8. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність: Навч. посіб. / В. М. Варенко. – К.: Університет «Україна», 2017. – 417 с.
9. Ващекин Н.П. Информация, деятельность, мировоззрение. Тула: Приок. кн. изд-во, 1983.– 144с.
10. Ващекин Н.П. Научно-информационная деятельность (философско-методологические проблемы).– М.: Мысль, 1984. – 204с.
11. Винокуров В.А., Митин Б.С. Технология и наука // Вопросы философии. М., 1985. № 1. С.56 – 67.
12. ГлейкДж. Хаос: Создании новой науки / Пер. с англ. М.Нахмансона, Е. Барашковой. СПб., 2001.
13. Глушков В. М. Введение в кибернетику. Киев, 1964.
14. Громов Г.Р. Очерки информационной технологии. М.: Инфо-Арт, 1991.– 331с.
15. Грофф Л. Информационная революция: Тенденции глобальной перестройки II Проблемы теории и практики управления. 1990.– №6.– С.28–30.
16. Гуревич П. С. Поиск новой рациональности // Рациональность как предмет философского исследования.–М., 1995. С. 174-187.
17. Дубровский Д.И. Информация, сознание, мозг.– М.: Высшая школа, 1980.–286 с.
18. Из истории мировой гуманистической мысли. / Сост. А. Ф. Малышевский и др. М., 1995.
19. Ильин В.В. Теория познания. Эпистемология. М.: Изд-во МГУ, 1994. – 134с.
20. Информационное взаимодействие как объект научного исследования: (перспективы информатики) / Н.А.Кузнецов, Н.Л.Мухелишвили, Ю.А. Шрейдер // Вопросы философии. М.,1999. – №1. – С.77–87.
21. Казанцева К. В. Научная организация информационной деятельности.– М.: Наука, 1985.– 158с.
22. Кандо Н. Пересмотр понятий информации // Международный форум по информации и документации.–1994.– Т. 19. – №2.–С.20–24.
23. Коган В.З., Уханов В.А. Человек: информация, потребность, деятельность.–Томск: Изд-во Том. ун-та, 1991.– 192с.
24. Кутырев В.А. Разум против человека: Философия выживания в эпоху постмодернизма. М.: «ЧеРо», 1999. 227 с.
25. Мамардашвили М. К. К пространственно-временной феноменологии событий знания // Стрела познания. М., 1997.
26. Петров А.В. Проблемы познания информационных процессов //Философия. Человек. Общество. Сб. науч. ст. М.: МИЭТ, 1998. – С. 118 –128.
27. Поппер К. Открытое общество и его враги: В 2-х т. Т. 1. Пер. с англ. М.: Феникс, 1992.– 446 с.
28. Райл Г. Категории // Райл Г. Понятие сознания. М., 2000.
29. Ракитов А. И. Философия компьютерной революции. М.: Политиздат, 1991.– 287 с.

30. Репьев С. И., Барулин В. Н. Человек: информация, системы взаимодействий, наследственность. Теория и практика. СПб., 1998.
31. Семенюк Э.П. Информационная культура общества и прогресс информатики // НТИ Сер. 1. – 1994. – № 1. – С. 1–8.
32. Степин В. С., Кузнецова Л. Ф. Научная картина мира в культуре техногенной цивилизации. М., 1994.
33. Суханов А.П. Информация и прогресс / Отв. ред. Симанов А.Л. –Новосибирск: Наука, 1988. 238 с.
34. Тихонов М.Ю. Информационное общество: философские проблемы управления наукой и образованием. М.: ИКАР, 1998. – 312 с.
35. Хант Э. Искусственный интеллект. Пер. с англ. Д.А.Белова и Ю.И.Крюкова. М.: Мир, 1978. – 558с.
36. Юзвишин И. И. Основы информациологии. М., 2001.

Допоміжна

37. Абрамов Ю.Ф. Картина мира и информация: Философские очерки.–Иркутск: Изд-во Иркут. ун-та, 1988.– 188с.
38. Акчурин И. А. Развитие кибернетики и диалектики // Вопросы философии, 1965. № 7. С. 22–30.
39. Афанасьев В.Г. Общество: системность, познание и управление.– М.: Политиздат, 1981.– 432с.
40. Бар-Хиллел И. Размещающие процедуры для структуры естественных языков // Машинный перевод. Сборник статей. М., 1957.
41. Берг А.И. (под ред.) Управление, информация, интеллект. М.: Мысль, 1976. – 383 с.
42. Блюменау Д.И. К уточнению исходных понятий теорий информационных потребностей // НТИ. Сер.2.– 1986.– №2.– С.7–12.
43. Бриллюэн Л. Наука и теория информации. Пер. с англ. М.: Физматгиз, 1960. – 322с.
44. Брюшинкин В.Н. Логика, мышление, информация. – Л., 1988.
45. Взаимодействие массовых информационных процессов / Подобщ. ред. Г.И. Сергеева. – М.: Изд-во УДН, 1986.– 103с.
46. Винер Н. Кибернетика, или управление и связь в животном и машине.–М., 1968.
47. Інформаційна та кібербезпека в сучасному світі: досвід СБУ (2018) // <https://ua-news.liga.net/politics/opinion/informatsiy-na-ta-kiberbezpeka-v-suchasnomu-sviti-dosvid-sbu>
48. Колмогоров А. Н. Три подхода к определению понятия количества информации // Проблемы передачи информации. 1965. Вып. 1. Т.1.
49. Копнин П. В. Понятие мышления и кибернетика // Вопросы философии, 1961, № 2. С. 103–112.
50. Права та свободи в інформаційно-комунікаційній діяльності сучасної людини (2019) // <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/prava-ta-svobody-v-informatsijno-komunikatsijnij-diyalnosti-suchasnoyi-lyudyny/>
51. Сифоров В.И. Методологические вопросы науки об информации // Вопросы философии. М., 1974. – №7. – С. 105–113.
52. Урсул А. Д. Информация. Методологические аспекты. – М., 1971.
53. Харкевич А. А. О ценности информации. Проблемы кибернетики. 1960. Вып. 4.
54. Хартли Р. Передача информации теория информации и ее приложения. – М., 1959.
55. Хокинг С. От большого взрыва до черных дыр. М. 1990.
56. Шалютин С.М. Искусственный интеллект. М.: Мысль, 1985.– 199 с.
57. Швырев В.С. Научное познание как деятельность. М.: Политиздат, 1984. – 232 с.
58. Шеннон К. Работы по теории информации и кибернетики. М., 1963. – С.667–668.

Інтернет-ресурси

1. Поняття «інформаційна діяльність»: дисциплінарна рефлексія та економічна сутність (2018). URL : http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/16_2018/02.pdf
2. Дорогих С.О., Сутність та визначення понять “інформаційна діяльність” та “інформаційна діяльність органів влади” (2013). URL :<http://www.ippi.org.ua/dorogikh-so-sutnist-ta-viznachennya-ponyat-%E2%80%9Cinformatsiina-diyalnist%E2%80%9D-ta-%E2%80%9Cinformatsiina-diyalnist-org>
3. Захарова В. І., Філіпова Л. Я. Основи інформаційно-аналітичної діяльності (2013). URL :<http://www.dut.edu.ua/ru/lib/1/category/741/view/1437>
4. Актуальні питання документознавства та інформаційної діяльності: теорії та інновації (2016). URL :https://www.researchgate.net/publication/335172764_Aktualni_pitanna_dokumentoznavstva_ta_informacijnoi_dialnosti_teorii_ta_innovacii
5. Науково-інформаційна діяльність бібліотек: теорія й практика (2016). URL :https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2016/02/Naukovo_indorm_dialnist_2016.pdf